

Scan online to view this article

DNA immunization and viral load in vaccinated Trout following experimental infection with infectious pancreatic necrosis virus (IPNV)

Sohrab Ahmadvand¹, Mehdi Soltani^{1*}, Mahdi Behdani², Reza Hassanzade³

- 1- Department of Aquatic Animal Health, Faculty of Veterinary Medicine, University of Tehran
- 2- Biotechnology Research Center, Venom & Biotherapeutics Molecules Laboratory, Pasteur Institute of Iran, Tehran, Iran
- 3- Central Veterinary Laboratory, Iran Veterinary Organization, Tehran, Iran

Abstract

Aim and Background: This study was aimed to constructs and evaluate of a DNA vaccine against infectious pancreatic necrosis virus, the causative agent of a contagious viral disease (IPN) responsible for high mortalities in different fish species worldwide.

Materials and methods: The VP2 gene of a native IPNV isolate was cloned into an eukaryotic expression vector (pcDNA3.1) under the control of the cytomegalovirus (CMV) promoter. The recombinant plasmid was amplified in *Escherichia coli*, and verified using HindIII and XhoI endonuclease analysis. The expression of the antigen and ability of constructed vaccine to reduce viral load in survivors were intramuscularly evaluated in trout fry at doses of 2, 5 and 10 µg/fish.

Results: The expression of administrated antigen (VP2) was confirmed by RT-PCR on 30 days post-vaccination. The vaccine significantly decreased IPNV-VP4 transcripts as marker of viral load in the kidney and spleen tissues of the survivors on 45 days post-challenge.

Conclusion: This study confirms the ability of the constructed DNA vaccine to immunize rainbow trout against IPNV and decrease viral load in survivors, consequently prevention of asymptomatic carrier state and virus shedding.

Keywords: DNA vaccine, trout, IPNV, VP2, viral load, VP4

Corresponding author:

Department of Aquatic Animal Health, Faculty of Veterinary Medicine, University of Tehran

Email: msoltani@ut.ac.ir

برای مشاهده این مقاله به صورت
آنلاین اسکن کنید

ایمنی‌زایی واکسن ژنتیکی DNA و کاهش بار ویروسی در قلز آلا پس از عفونت تجربی با ویروس نکروز عفونی پانکراس (IPNV)

سهراب احمدی‌وند^۱، مهدی سلطانی^{۱*}، مهدی بهدانی^۲، رضا حسن‌زاده^۳

۱- گروه بهداشت و بیماری‌های آبزیان، دانشکده دامپزشکی، دانشگاه تهران، تهران، ایران

۲- بیوتکنولوژی پزشکی، انستیتو پاستور ایران، تهران، ایران

۳- مرکز تشخیص کنترل دارو و مواد بیولوژیک، سازمان دامپزشکی کشور، تهران، ایران

چکیده

سابقه و هدف: ویروس نکروز عفونی پانکراس (IPNV) عامل بیماری واگیردار IPN است که باعث تلفات شدید در گونه‌های مختلف آبزیان می‌گردد. این مطالعه با هدف ساخت و ارزیابی واکسن DNA علیه بیماری IPN در قلز آلا انجام گردیده است.

مواد و روش‌ها: در مطالعه حاضر واکسن DNA با استفاده از کد کردن آنتی‌ژن (VP2) سویه بومی ویروس IPNV در وکتور یوکاریوتی pcDNA 3.1 حاوی پروموتور سیتومگالوویروس (CMV) ایجاد و توسط باکتری *E. coli* کلون گردید. تأیید حضور آنتی‌ژن VP2 در وکتور و صحت واکنش لیگاسیون با استفاده از هضم آنزیمی توسط آنزیم‌های Hind III و XhoI صورت گرفت. کارایی واکسن DNA در بچه ماهیان قلز آلا با استفاده از تزریق عضلانی دوزهای ۲، ۵ و ۱۰ میکروگرم پلاسמיד حاوی توالی آنتی‌ژن ارزیابی گردید. بیان آنتی‌ژن در بافت طحال ماهیان واکسینه شده و همچنین قابلیت ایمنی‌زایی و کاهش بار ویروسی در ماهیان بازمانده از عفونت تجربی با استفاده از بیان ژن IPNV-VP4 بررسی گردید.

یافته‌ها: حضور آنتی‌ژن تجویز شده ۳۰ روز بعد از واکسیناسیون در بافت طحال ماهیان با استفاده واکنش RT-PCR تأیید گردید. همچنین بیان نسبی ژن IPNV-VP4 (مارکر بار ویروسی) در بافت طحال و کلیه ماهیان واکسینه شده بازمانده در ۴۵ روز بعد از عفونت تجربی به‌طور معنی‌داری پایین‌تر از گروه‌های کنترل بود.

نتیجه‌گیری: این پژوهش نشان می‌دهد که واکسن DNA ساخته شده می‌تواند باعث ایمنی‌زایی قلز آلا علیه ویروس IPNV و کاهش بار ویروسی در ماهیان بازمانده از بیماری و در پی مانع از ایجاد حاملین بدون علائم بالینی و انتشار ویروس گردد.

واژه‌های کلیدی: آنتی‌ژن VP2، ویروس IPNV، واکسن DNA، قلز آلا، VP

مقدمه

ویروس نکروز عفونی پانکراس (IPNV) متعلق به جنس

نویسنده مسئول:

گروه بهداشت و بیماری‌های آبزیان، دانشکده دامپزشکی، دانشگاه تهران

پست الکترونیکی: msoltani@ut.ac.ir

تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۱۲/۲۱

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۲/۳۰

آکوا بیرنا ویروس^۱ و خانواده بیرنا وریده^۲، عامل بیماری واگیردار به نام نکروز عفونی پانکراس^۳ در آبزیان است که باعث تلفات بالا به‌ویژه در بچه ماهیان نارس تازه به تغذیه افتاده و بچه ماهیان انگشت قد می‌گردد (۱). علاوه بر

¹ Aquabirnavirus

² Birnaviridae

³ Infectious pancreatic necrosis

مرگ و میر بالا و ضرر و زیان اقتصادی ناشی از آن، ماهیان بهبود یافته از بیماری IPN تمام طول زندگی حامل این ویروس بوده و آن را از راه انتقال عمودی و افقی و از طریق مدفوع و مواد تناسلی در زمان تکثیر به محیط دفع می کنند که این مسئله باعث ماندگاری ویروس در جمعیت ماهیان می شود (۲،۱). بیش از یک دهه است که این بیماری در ایران با سرعت پیش رونده ای به صورت یک بیماری همه گیر درآمده و باعث ضرر و زیان های اقتصادی به صنعت در حال رشد قزل آلائی کشور گردیده است. به طوری که بر اساس برآوردهای به عمل آمده بیش تر مزارع کشور درگیر این بیماری هستند و بیش تر بچه ماهیان تولیدی در اثر این بیماری تلف می شوند (۴،۳).

همانند دیگر بیماری های ویروسی اقدامات بهداشتی و واکسیناسیون تنها راه برای جلوگیری یا کنترل عفونت های ناشی از IPNV هستند. با این وجود تاکنون تلاش های انجام شده برای تولید واکسن IPN نتایج یکسانی را در بر نداشته و این بیماری هنوز به عنوان مشکل اصلی برای پیشرفت آبی پروری در سرتاسر جهان مطرح است (۱). تاکنون از واکسن های کشته، تخفیف حدت یافته و تحت واحد (پروتئین نو ترکیب) برای مصون سازی در برابر IPNV استفاده شده است که فقط برخی از آن ها به صورت تجاری در دسترس بوده و بقیه هم فقط در سطح آزمایشگاهی مورد استفاده قرار گرفته اند (۵). برای مثال واکسن های غیر فعال کشته به صورت تزریقی و در دوزهای بالا و به صورت مکرر استفاده می شوند و به دلیل هزینه های بالای تولید و مصرف این نوع واکسن ها مقرون به صرفه نیستند و همچنین تأثیری بر میزان ویروس در حاملین بدون علائم بالینی ندارند (۵،۶). همچنین واکسن های تجاری، جدا از مشکلات بهداشتی و تولیدی، متناسب با سویه های بومی ایران نیز نیستند.

واکسن های DNA، پلاسمید (DNA) هستند که پروتئین آنتی ژن ویروسی را در سلول های میزبان توسط پروموتور سیتومگالو ویروس انسانی (CMV) کد می کنند و همانند واکسن های زنده و یا تخفیف حدت یافته باعث تحریک ایمنی سلولی و هومورال می گردند (۷،۸،۹). به طوری که دارای قابلیت برانگیختن هر سه بازوی اصلی ایمنی اکتسابی شامل سلول های T کمک کننده، آنتی بادی ها و

سلول های T سمی (CTLs) هستند (۷،۸،۹). واکسن های مبتنی بر DNA مزایای زیادی دیگری دارند از جمله این که ایمن بوده و ریسک ایجاد بیماری مانند واکسن های زنده وجود ندارد (۷). به علاوه این واکسن ها به دلیل داشتن موتیف های سیتوزین-فسفات-گوانین (CpG) قابلیت برانگیختن ایمنی ذاتی را نیز دارند (۱۰)، تولید آن ها ارزان و شرایط نگهداری راحت بوده و همچنین می توان حتی با یک بار تزریق (عضلانی) وکتور کدکننده آنتی ژن موجود را به راحتی در برابر بیماری ایمن نمود (۸). ایمنی-زایی توسط DNA واکسن ها در ماهیان اولین بار علیه IHN^۴ در ماهی قزل آلائی رنگین کمان صورت گرفت که هم اکنون نیز (Apex-IHN®, Novartis Animal Health) به صورت تجاری در دسترس است (۱۱). در مورد IPNV، مطالعه های اخیر نشان داده است که ژن VP2 کاندیدای مناسبی برای استفاده در طراحی واکسن DNA برای این ویروس است (۱۲،۹). همچنین تجویز واکسن DNA در آزاد ماهیان بیش ۷۸٪ درصد محافظت را در برابر IPNV ایجاد کرده و باعث کاهش درصد حاملین ویروس نیز شده است (۱۲).

در پژوهش حاضر واکسن DNA کدکننده آنتی ژن VP2 سویه شایع ویروس IPNV در ایران (سروتیپ Sp) ایجاد شده و سپس از طریق تجویز به روش تزریق عضلانی در بچه ماهیان قزل آلا قابلیت ایمنی زایی و کاهش میزان ویروس در ماهیان بازمانده پس از عفونت تجربی با استفاده از بیان ژن VP4 ویروس IPNV ارزیابی شده است.

مواد و روش ها

۱- واکسن

واکسن DNA با استفاده توالی کدکننده پروتئین کپسید VP2 (آنتی ژن سطحی ویروس) در وکتور یوکاریوتی 3.1 pcDNA (Invitrogen) که دارای پروموتور سیتومگالو ویروس انسانی (CMV) است مطابق دستورالعمل های قبلی ساخته شد (۹،۱۲). بدین منظور پس از انتخاب سویه بومی (سروتیپ Sp) توالی آنتی ژن سطحی ویروس (پروتئین کپسید، ۱۳۴۷ bp) در وکتور

⁴ Infectious hematopoietic necrosis virus

با ^۵ PBS تزریق شدند (هر گروه ۹۰ ماهی). بیان و حضور آنتی ژن در بافت طحال ماهیان واکسینه شده ۳۰ روز پس از ایمن سازی با استفاده از واکنش RT-PCR و پرایمرهای اختصاصی VP2 (جدول ۱) مطابق روش ارائه شده توسط Ahmadivand و همکاران (۹) ارزیابی گردید.

ژن (Acc. No)	محصول (bp)	دما سانتی گراد	پرایمر (5'-3')
VP4 ^۱ (M18049)	84	59	F-AGGAGATGACATGTGCTACACCG R-CCAGCGAATATTTTCTCCACCA
EF-1 α ^۱ (AF498320)	150	59	F-GATCCAGAAGGAGGTCACCA R-TTACGTTTCGACCTTCCATCC
VP2 ^۲ (KX66515)	405	58	F-GTTCGACAAGCCATACGTCC R-GCTTGGTGATGTTCTCGGTC

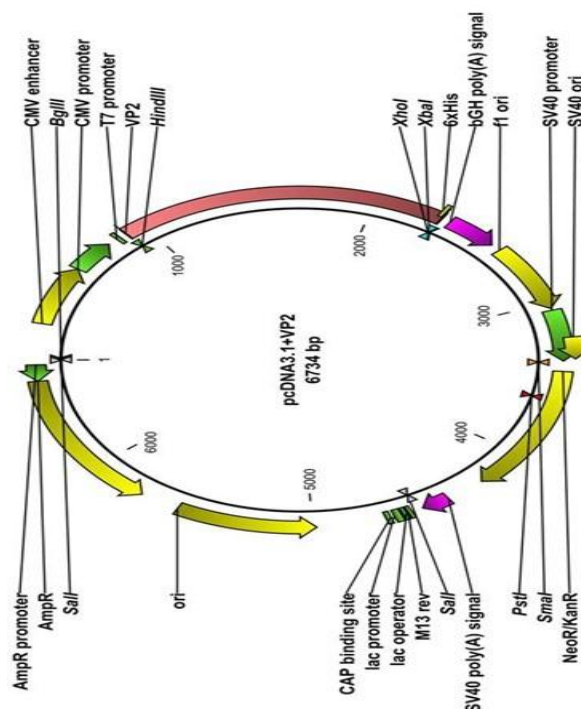
جدول ۱- مشخصات مربوط به توالی و دمای ذوب پرایمرهای استفاده شده برای انجام واکنش RT-qPCR و RT-PCR

^۱ RT-qPCR; ^۲ RT-PCR

۴- میزان بار ویروسی در ماهیان زنده مانده پس از عفونت تجربی

در روز ۳۰ پس از ایمن سازی تمامی گروه های واکسینه و کنترل مورد چالش ویروس IPNV به روش داخل صفاقی و با تیتراژ $10^6 \times 2$ TCID₅₀ قرار داده شدند. برای ردیابی میزان بار ویروسی در ماهیان زنده مانده، ۴۵ روز پس از عفونت تجربی از هر یک از گروه ها بافت های کلیه و طحال ۵ ماهی نمونه برداری و بیان نسبی ژن VP4 (پروتئاز) ویروس IPNV نسبت به ژن رفرنس *EF-1a* از طریق واکنش RT-qPCR بررسی شد (۹). برای انجام واکنش RT-qPCR با استفاده از کیت های تجاری مطابق با دستورالعمل شرکت سازنده (Geneall, Korea) از نمونه های بافتی RNA استخراج و سپس cDNA سنتز گردید. در نهایت با استفاده از پرایمرهای اختصاصی (جدول ۱) واکنش در حجم نهایی ۲۵ میکرولیتر شامل ۱۲/۵ میکرولیتر از معرف SYBR Green (Qiagen, Germany)، ۱/۵ میکرولیتر cDNA و ۰/۳ میکرولیتر از هریک از پرایمرها و آب مقطر استریل

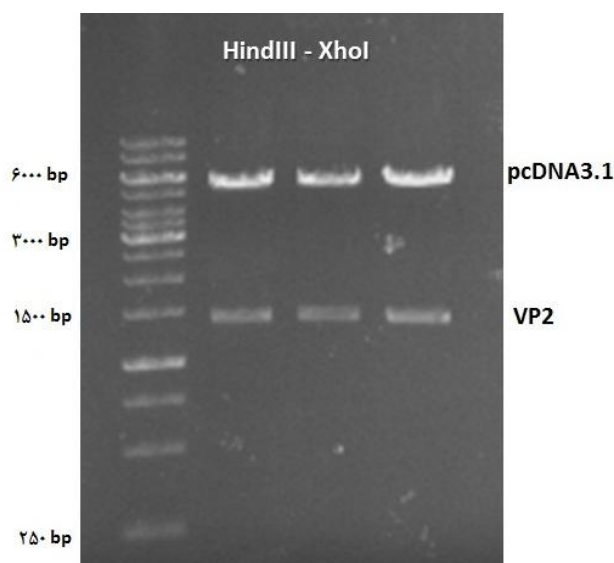
pGhN سنتز و پس از برش توسط آنزیم های محدود کننده Hind III, XhoI، با استفاده از آنزیم DNA T4 Ligase لیگاسیون انجام و توالی کدکننده آنتی ژن در وکتور یوکاریوتی pcDNA3.1 قرار داده شد (شکل ۱). سپس وکتور نو ترکیب حاوی آنتی ژن (pcDNA-VP2) با استفاده از روش ترانسفورماسیون کلرید کلسیم وارد باکتری *E. Coli* سویه Top10 گردید و باکتری در محیط LB حاوی آمپی سیلین در دمای ۳۷ درجه سانتی گراد کشت و کلون شد (شکل ۲). پس از انتقال و ظهور کلون های نو ترکیب بر روی محیط انتخابی و تأیید حضور آنتی ژن در وکتور نو ترکیب با استفاده از Colony PCR و هضم آنزیمی، استخراج ناقل از کلون های نو ترکیب انجام و با استفاده از کیت تجاری کیت MEGA شرکت Qiagen وکتور حاوی آنتی ژن مورد نظر خالص سازی و کیفیت و کمیت آن تعیین گردید.

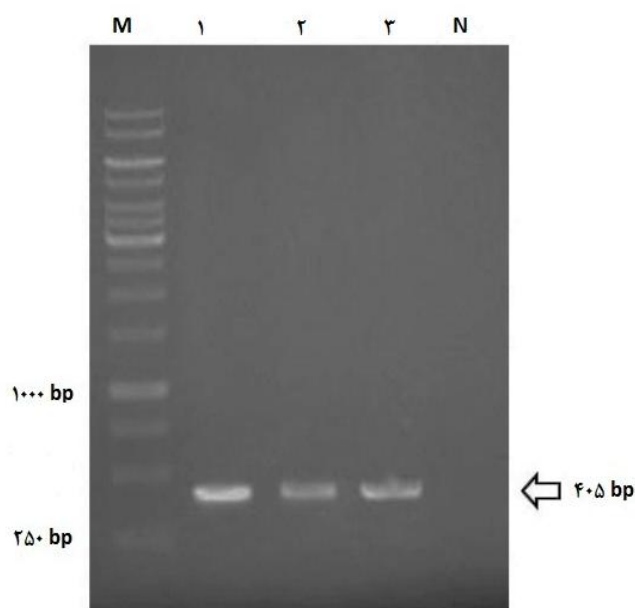
شکل ۱- دیاگرام وکتور pcDNA3.1 حاوی آنتی ژن (VP2) ایمن زای ویروس عامل بیماری نکروز عفونی پانکراس (IPN)

۲- واکسیناسیون

به منظور ارزیابی میزان ایمنی زایی، ماهیان ۴-۵ گرم قزل-آلا با استفاده از دوزهای ۲، ۵ و ۱۰ میکروگرم از واکسن DNA از طریق تزریق عضلانی واکسینه شده و در دمای ۱۳-۱۵ درجه سانتی گراد به مدت ۹۰ روز نگهداری شدند. به علاوه دو گروه هم به عنوان کنترل با پلاسمید فاقد

شکل ۲- هضم آنزیمی وکتور حاوی آنتی ژن با استفاده از آنزیم های برشی Hind III و Xho I جهت ت N یید صحت لیگاسیون و حضور آنتی ژن VP2 در وکتور یوکاریوتی pcDNA3.1. محصول واکنش بر روی ژل آگارز ۱٪ و مارکر 1000 bp آنالیز شده است.

شکل ۳- بررسی محصول واکنش RT-PCR جهت تأیید بیان و حضور آنتی ژن VP2 در بافت های ماهیان ایمن شده با واکسن DNA یک ماه پس از واکسیناسیون. M: (مارکر 1000 bp)، N: کنترل منفی (وکتور pcDNA3.1)، ستون های ۱، ۲ و ۳ به ترتیب نمونه بافت طحال ماهیان ایمن شده با دوز ۵، ۱۰ و میکروگرم واکسن است. ژل آگارز ۱٪ استفاده شده است.

درچاهک های ۴۸ تایی و با استفاده از سیستم Applied Biosystems انجام شد. برنامه واکنش، ابتدا در مرحله اول ۹۵ درجه سانتی گراد به مدت ۱۰ دقیقه و سپس با ۴۰ سیکل از ۹۵ درجه سانتی گراد به مدت ۳۰ ثانیه و ۵۹ درجه سانتی گراد به مدت ۶۰ ثانیه ادامه یافت. سپس مرحله دوم شامل ۹۵ درجه سانتی گراد و ۵۹ درجه سانتی گراد هر کدام به مدت ۶۰ ثانیه انجام گردید. در صورت منطبق بودن منحنی ذوب، تغییرات بیان ژن موردنظر با استفاده از Ct های به دست آمده از ژن هدف با Ct های حاصل از ژن رفرنس با استفاده از فرمول $2^{-\Delta Ct}$ محاسبه شد (۱۳).

۵- روش تجزیه و تحلیل داده ها

داده های به دست آمده به صورت میانگین $\pm$ انحراف استاندارد در سطح ۹۵٪ ($p < 0.05$) توسط آنالیز واریانس یکطرفه (ANOVA) با استفاده از نرم افزار SPSS 23 با یکدیگر مقایسه شدند.

نتایج

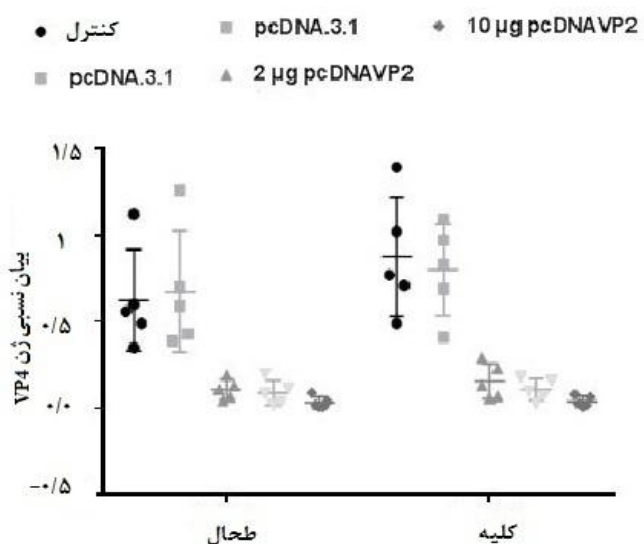
۱- واکسن

تأیید حضور آنتی ژن VP2 در وکتور و صحت واکنش لیگاسیون پس از تعیین کیفیت و کمیت پلاسمیدهای استخراج شده با استفاده از هضم آنزیمی توسط آنزیم های Hind III و XhoI صورت گرفت. پس از الکتروفورز قطعه مربوط به آنتی ژن VP2 و هم چنین وکتور pcDNA3.1 مشاهده شدند (شکل ۲).

به علاوه در روز ۳۰ بعد از واکسیناسیون بیان آنتی ژن VP2 در بافت طحال ماهیان تمامی گروه های ایمن شده توسط پرایمرهای اختصاصی (اندازه محصول 405 bp) با انجام واکنش RT-PCR مطالعه گردید. پس از انجام واکنش باند مربوط به آنتی ژن VP2 در نمونه های بافتی بررسی شده مشاهده گردید که نشان دهنده توزیع و بیان مناسب واکسن تجویز شده است (شکل ۳).

۳- میزان بار ویروسی^۶

برای ردیابی میزان ویروس بیان نسبی ژن VP4 ویروس IPNV در بافت کلیه و طحال ماهیان واکسینه شده و کنترل زنده مانده از بیماری در روز ۴۵ بعد از عفونت تجربی با استفاده RT-qPCR تعیین گردید. بر اساس نتایج بیان نسبی ژن VP4 ویروس در ماهیان واکسینه شده به صورت معنی داری کمتر از گروه های واکسینه نشده بود ($p < 0.05$). میزان بیان ژن VP4 در بافت کلیه ماهیان واکسینه نشده به ترتیب ۱۰، ۲۵ و ۴۱ برابر بیش تر از میزان اندازه گیری شده در هر یک از گروه های ایمن شده با دوزهای ۲، ۵ و ۱۰ میکروگرم بود. همچنین میزان بیان نسبی آن در بافت کلیه کمی بیش تر از بافت طحال گروه ها واکسینه شده و کنترل بود (شکل ۴).

شکل ۴- بیان نسبی ژن VP4 ویروس IPNV در بافت کلیه و طحال ماهیان واکسینه شده و کنترل زنده مانده در روز ۴۵ پس از عفونت تجربی. در روز ۳۰ پس از ایمن سازی با استفاده از تزریق عضلانی واکسن (pcDNA3-VP2) به میزان ۲، ۵ و ۱۰ میکروگرم به ازای هر ماهی، تمامی گروه های واکسینه و کنترل (IPNV) در دو تکرار (۳۰ ماهی) مورد چالش ویروس IPNV با تیتراژ $10^6 \times TCID_{50}$ به ازای هر ماهی به صورت تزریق داخل صفاقی قرار گرفتند. بیان نسبی ژن VP4 ویروس نسبت به ژن رفرنس *EF-1a* در در بافت کلیه و طحال (۵ ماهی) ماهیان زنده مانده هریک از گروه ها براساس فرمول $2^{-\Delta CT}$ محاسبه شده است.

بحث

بیماری ویروسی نکروز عفونی پانکراس (IPN) نوعی بیماری واگیردار در ماهیان از جمله قزل آلا است که هر

⁶ Viral load

ساله باعث تلفات و زیان های اقتصادی زیادی در دنیا و ایران می شود. به علاوه ماهیان بهبود یافته از بیماری IPN تمام طول زندگی حامل این ویروس بوده و آن را از راه عمودی و افقی به سایر ماهیان انتقال می دهند که در گسترش بیماری و تداخل با سایر بیماری ها نقش مهمی دارد (۱،۲).

در حال حاضر بیش تر واکسن های تجاری در دسترس علیه IPNV به صورت ویروس کشته و تعداد کمی به صورت پروتئین نو ترکیب هستند که به صورت داخل صفاقی تزریق می گردند. اگرچه واکسن های کشته و نو ترکیب بیش تر باعث برانگیختن پاسخ ایمنی هومورال نسبت به عوامل ویروسی می گردند در حالی که این پاسخ برای جلوگیری از ایجاد حاملین بدون علائم بالینی کافی نیست (۶،۱۴).

از این رو حتی با وجود پیشرفت های اخیر در واکسیناسیون ماهیان و در دسترس بودن تعدادی واکسن تجاری حتی در مزارعی که از این واکسن ها استفاده می کنند، بیماری می تواند بروز یابد و کنترل آن اهمیت بسیار زیادی دارد (۶،۱۴).

در مطالعه حاضر واکسن DNA با استفاده از سویه بومی ویروس عامل بیماری IPN با استفاده از کد کردن آنتی ژن (VP2) ویروس در وکتور یوکاریوتی pcDNA3.1 حاوی پروموتور CMV (با قابلیت بیان مستقیم آنتی ژن در میزبان) ایجاد و توسط باکتری *E. Coli* کلون گردید. به علاوه بچه ماهیان ۴-۵ گرم قزل آلا با استفاده از تزریق عضلانی دوزهای ۲، ۵ و ۱۰ میکروگرم واکسن ایمن شده و پس از عفونت تجربی میزان بار ویروس در ماهیان بازمانده ارزیابی گردید.

تزریق داخل عضلانی از مؤثرترین و رایج ترین راه های استفاده از DNA واکسن ها در ماهیان است. به طوری که تزریق داخل عضلانی ۱۰ نانوگرم واکسن DNA به قزل آلا ۲-۴ گرمی باعث ایجاد ایمنی مناسب در برابر رابدو ویروس های آبزیان (IHNV و VHSV) می شود (۸). مکانیسم ایمنی زایی واکسن های DNA هنوز به طور کامل مشخص نشده اند ولی به نظر می رسد که پلاسمید DNA به وسیله سلول های عضلانی و منوسیت ها جذب شده و سپس آنتی ژن را به عنوان یک آنتی ژن داخلی همراه با مولکول MHC کلاس I روی سلول عضلانی و یا همراه

MHC کلاس I و II روی سلول‌های ارائه‌کننده آنتی‌ژن بیان می‌کنند که در پی باعث تحریک ایمنی سلولی و هومورال می‌شوند (۷).

در آبی‌پروری، اکثر تحقیقات DNA واکسن‌ها روی ویروس‌ها انجام شده است و دلیل این کار اهمیت این پاتوژن‌ها، فقدان واکسن‌های کارآمد و قیمت بالای تولید واکسن‌های کشته ویروسی است (۸). در مورد IPNV، مطالعه‌های اخیر نشان داده است که ژن VP2 کاندیدای مناسبی برای استفاده در طراحی واکسن DNA برای این ویروس است (۹،۱۲). در بررسی کنونی نیز واکسن DNA علیه بیماری ویروسی IPN با کد کردن آنتی‌ژن VP2 در وکتور pcDNA3.1 ایجاد گردید. حضور آنتی‌ژن VP2 در وکتور و صحت واکنش لیگاسیون با هضم آنزیمی تأیید گردید. همچنین ۳۰ روز بعد از ایمن‌سازی حضور آنتی‌ژن در بافت طحال تمامی گروه‌های واکسینه شده با استفاده از واکنش RT-PCR تأیید گردید که نشان‌دهنده قرار گیری مناسب آنتی‌ژن در وکتور، بیان مناسب آن از طریق پروموتور CMV و در نهایت انتقال آنتی‌ژن از طریق خون به سایر اندام‌های بدن است که می‌تواند موجب برانگیختن پاسخ‌های ایمنی و محافظت میزبان در برابر ویروس گردد (۷).

به‌طور مشابه در مطالعه‌های قبلی نیز پخش و بیان آنتی‌ژن VP2 ویروس IPNV (۹،۱۲)، آنتی‌ژن G ویروس IHN (۱۵) در بافت‌های مختلف ماهیان قزل‌آلای ایمن شده با واکسن DNA انکپسوله شده با میکروذرات آلژینات‌سدیم و نانوذرات کیتوزان-تری پلی‌فسفات و هم-چنین بیان پروتئین کپسید نوداویروس در ماهی باس آسیایی ایمن شده با واکسن DNA انکپسوله شده با نانوذرات کیتوزان گزارش شده است (۱۶).

در مطالعه‌های قبلی (۹،۱۲) بیان ژن VP4 به‌عنوان مارکر بار ویروسی در ماهیان واکسینه شده علیه بیماری ویروسی IPN به کار برده شده است. در این مطالعه نیز بیان ژن IPNV-VP4 در ماهیان زنده مانده از چالش ویروسی بررسی گردید. بر اساس نتایج بیان ژن VP4 در بافت طحال ماهیان واکسینه شده به‌طور معنی‌داری کمتر از گروه کنترل بود که نشان‌دهنده کاهش بار ویروسی و

قابلیت واکسن ساخته شده برای تحریک پاسخ ایمنی سلولی به‌ویژه سلول‌های سلول‌های T سمی (CTLs) و جلوگیری از ایجاد حاملین بدون علامت پس از بروز بیماری است که از مزیت‌های واکسن DNA نسبت به واکسن‌های تجاری دردسترس است و با مطالعه‌های قبلی نیز هم‌خوانی دارد (۹،۱۲،۱۵،۱۷).

بر اساس نتایج هر سه دوز (۲، ۵ و ۱۰ میکروگرم) به-صورت معنی‌داری باعث کاهش بیان ژن مارکر (VP4) و میزان بار ویروسی شده اند. بنابراین با در نظر گرفتن هزینه تولید و نتایج ایمنی‌زایی، پایین‌ترین دوز استفاده شده یعنی ۲ میکروگرم/ ماهی می‌تواند برای واکسیناسیون پیشنهاد گردد.

نتیجه‌گیری

بر اساس نتایج به‌طور خلاصه می‌توان عنوان نمود که آنتی‌ژن VP2 از طریق وکتور یوکاریوتی pcDNA3.1 به‌طور مستقیم در بافت‌های میزبان بیان شده و تجویز آن در ماهی قزل‌آلای رنگین‌کمان می‌تواند باعث ایمنی‌زایی و کاهش قابل توجه بار ویروسی در ماهیان بازمانده از بیماری (براساس نتایج بیان ژن IPNV-VP4) گردد و در پی از گسترش ویروس توسط حاملین بدون علائم بالینی جلوگیری نماید.

سپاسگزاری

این مطالعه با حمایت معاونت پژوهشی دانشگاه تهران و قطب بهداشت و بیماری‌های آبزیان کشور و با همکاری انستیتو پاستور ایران و سازمان دامپزشکی کشور به اجرا در آمده که تشکر و قدردانی خود را از آنان اعلام می-داریم. همچنین از حمایت‌های جناب آقای علی احمدی-وند برای انجام پروژه تقدیر و تشکر می‌نماییم.

1. Evensen Ø, Santi N. Infectious pancreatic necrosis virus In: Mahy BWJ Van Regenmortel M.H.V (Ed.) Encyclopedia of virology (3rd edn). Academic Press Oxford, 2008; pp. 83–89.
2. Rodriguez Saint-Jean S, Borrego JJ, Perez-Prieto SI. Infectious pancreatic necrosis virus: biology pathogenesis and diagnostic methods. Adv Virus Res, 2003; 62: 113-165.
3. Soltani M, Rouholahi S, Ebrahimzadeh Mousavi HA, Abdi K, Zargar A, Mohamadian S. Genetic diversity of Infectious Pancreatic Necrosis Virus (IPNV) in farmed rainbow trout (*Oncorhynchus mykiss*) in Iran. Bulletin European Association of Fish Pathologists, 2015; 34: 155-164.
4. Ahmadvand S, Soltani M, Mardani K, Shokrpour S, Rahmati-Holasoo H, Mokhtari A, Hasanzadeh R. Isolation and identification of viral hemorrhagic septicemia virus (VHSV) from farmed rainbow trout (*Oncorhynchus mykiss*) in Iran. Acta Trop, 2016; 156: 30-36.
5. Gudding R, Lillehaug A. Evensen Ø. Fish Vaccination. Ed. by John Wiley & Sons Ltd Chichester UK. 2014. doi: 10.1002/9781118806913.ch22.
6. Munang'andu HM, Sandtro A, Mutoloki S, Brudeseth BE, Santi N, Evensen O. Immunogenicity and cross protective ability of the central VP2 amino acids of infectious pancreatic necrosis virus in Atlantic salmon (*Salmo salar L.*). 2013. PLoS One 8:e54263.
7. Tonheim TCh, Bøgwald J, Dalmo RA. What happens to the DNA vaccine in fish? A review of current knowledge. Fish & Shellfish Immunol, 2008; 25:1-18.
8. Evensen Ø, Leong JA, DNA vaccines against viral diseases of farmed fish. Fish Shellfish Immunol. 2013; 35: 1751-1758.
9. Ahmadvand S, Soltani M, Behdani M, Evensen O, Alirahimi E, Hassanzadeh R, Soltani E. Oral DNA vaccines based on CS-TPP nanoparticles and alginate microparticles confer high protection against infectious pancreatic necrosis virus (IPNV) infection in trout. Dev Comp Immunol, 2017; 74: 178-189.
10. Pietretti D, Wiegertjes GF. Ligand specificities of Toll-like receptors in fish: indications from infection studies. Dev. Comp. Immunol, 2014; 43: 205-222.
11. Alonso M, Leong JA. Licensed DNA Vaccines against Infectious Hematopoietic Necrosis Virus (IHNV). Recent Pat DNA Gene Seq, 2013; 7: 62-65.
12. Ballesteros NA, Rodriguez Saint-Jean S, Perez-Prieto SI. Food pellets as an effective delivery method for a DNA vaccine against infectious pancreatic necrosis virus in rainbow trout (*Oncorhynchus mykiss Walbaum*). Fish Shellfish Immunol, 2014; 37: 220–228.
13. Livak KJ, Schmittgen TD. Analysis of relative gene expression data using real-time quantitative PCR and the 2DDCt method. Methods, 2001; 25: 402-408.
14. Bootland LM, Dobos P, Stevenson RMW. Immunization of adult brook trout *Salvelinus fontinalis* (Mitchill) fails to prevent the infectious pancreatic necrosis virus (IPNV) carrier state. J Fish Dis, 1995; 18: 449-458.
15. Ballesteros NA, Alonso M, Saint-Jean SR, Perez-Prieto SI. An oral DNA vaccine against infectious haematopoietic necrosis virus (IHNV) encapsulated in alginate microspheres induces dose-

dependent immune responses and significant protection in rainbow trout (*Oncorhynchus mykiss*). Fish Shellfish Immunol, 2015; 45: 877-88.

16. Vimal S, Abdul Majeed S, Nambi KSN, Madan N, Farook MA, Venkatesan C, Taj G, Venu S, Subburaj R, Thirunavukkarasu AR, Sahul Hameed AS. Delivery of DNA vaccine using Chitosan-Tripolyphosphate (CS-TPP) nanoparticles in Asian sea bass *Lates calcarifer* (Bloch 1790) for protection against nodavirus infection. Aquaculture, 2014; 421: 240–246.

17. Ballesteros NA, Rodriguez Saint-Jean S, Perez-Prieto SI. Immune responses to oral pcDNA-VP2 vaccine in relation to infectious pancreatic necrosis virus carrier state in rainbow trout *Oncorhynchus mykiss*. Vet Immunol Immunopathol, 2015; 165: 127-137.

